

EDITORIAL ARTICLE

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΣΥΝΗΓΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΕΓΧΕΙΡΗΤΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

Επίκουρος Καθηγητής, Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, Τμήμα Νοσηλευτικής, Πρόεδρος ΣΥ.Δ.ΝΟ.Χ.

In English: THE CONCEPT OF ADVOCACY IN PERIOPERATIVE NURSING

*Ioannis G. Koutelekos**Assistant Professor, University of West Attica, Department of Nursing, President of GORNA*

DOI: 10.5281/zenodo.5938015

Cite as: Koutelekos, Ioannis. (2021). The concept of advocacy in Perioperative Nursing. Perioperative nursing (GORNA), E-ISSN:2241-3634, 10(4), 216–219. <https://doi.org/10.5281/zenodo.5938015>

Η υπεράσπιση των ασθενών είναι μια άμεση εκφραζόμενη πράξη φροντίδας και αποτελεί πρωταρχική μέριμνα στην νοσηλευτική.¹ Τις βάσεις για την υπεράσπιση των ασθενών έθεσε εδώ και πολλά χρόνια η Nightingale προκειμένου να αναπτύξει τη σύγχρονη νοσηλευτική. Συγκεκριμένα, η Nightingale πίστευε και προωθούσε την ισότητα, προκειμένου να διασφαλίσει τα ανθρώπινα δικαιώματα. Παράλληλα, η Nightingale, ανέπτυξε αρχές και πρακτικές ηγεσίας προκειμένου να προάγει αποτελεσματικές τεχνικές υπεράσπισης για τους εν δράσει νοσηλευτές.² Να τονιστεί, ότι όταν έχει εδραιωθεί ουσιαστική σχέση μεταξύ νοσηλευτή-ασθενούς αναπτύσσεται καλύτερα το αίσθημα της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και θέτει τους νοσηλευτές σε προνομιακή θέση προκειμένου να συνηγορούν υπέρ των ασθενών. Έτσι, η συνηγορία υπέρ των ασθενών θεωρείται απαραίτητο ηθικό συστατικό για την απαρτίωση του επαγγελματικού προφίλ του νοσηλευτή. Άλλωστε οι νοσηλευτές χρειάζονται να είναι οξυδερκείς, υπεύθυνοι σε όλους τους τομείς της κλινικής δραστηριότητάς τους, ώστε να εντοπίζουν έγκαιρα ζητήματα που αφορούν την υπεράσπιση των ασθενών, λαμβάνοντας άμεση ανάληψη δράσης, όταν αυτή απαιτείται.¹⁻⁴

Η έννοια της συνηγορίας ενδείκνυται ιδιαίτερα στο περιεγχειρητικό περιβάλλον, αφού οι ασθενείς που υποβάλλονται σε χειρουργική επέμβαση είναι πιο ευάλωτοι λόγω καταστολής ή λόγω της γενικής αναισθησίας.⁵ Οι Περιεγχειρητικοί Νοσηλευτές

ασχολούνται με την ασφάλεια, ποιότητα, πρόληψη των λοιμώξεων σε όλα τα στάδια της Περιεγχειρητικής Νοσηλευτικής φροντίδας των ασθενών (προεγχειρητικό, διεγχειρητικό και μετεγχειρητικό στάδιο) που υποβάλλονται σε χειρουργική επέμβαση, όταν βρίσκονται στο συγκρότημα του χειρουργείου, στο χειρουργείο του αιμοδυναμικού, καθώς και στο χειρουργείο ημέρας. Η Περιεγχειρητική Νοσηλευτική εμπεριέχει όλα στάδια της εμπειρίας του ασθενούς που υποβάλλεται σε χειρουργική επέμβαση. Γι' αυτό χρειάζονται οι Νοσηλευτές που ασχολούνται με την Περιεγχειρητική Νοσηλευτική να είναι ειδικευμένοι, ώστε να καλύπτουν όλες τις ειδικότητες και εξειδικεύσεις των χειρουργικών επεμβάσεων, τόσο σε επίπεδο γνώσεων όσο και επίπεδο δεξιοτήτων, καθώς και σε όλες τις άλλες διαδικασίες που λαμβάνουν χώρα στο συγκρότημα του χειρουργείου. Άλλωστε ο ραγδαίος αναπτυσσόμενος χώρος του Περιεγχειρητικού περιβάλλοντος, με την υψηλή και εξειδικευμένη τεχνολογία, εξοπλισμούς απαιτεί υψηλού επιπέδου προφίλ Νοσηλευτών, που να προασπίζουν την ασφάλεια και την ποιότητα φροντίδας των υποβαλλόμενων σε χειρουργική επέμβαση ασθενών.⁶⁻¹³

Κατά την περιεγχειρητική περίοδο, ο ασθενής που υποβάλλεται σε χειρουργική επέμβαση παραιτείται εκούσια από τον έλεγχο του σώματος τους και τον έλεγχο της κατάστασής του¹⁴ και έτσι εναποθέτει την ευθύνη της ζωής του στα μέλη της χειρουργικής ομάδας (Χειρουργούς, Αναισθησιολόγους, Περιεγχειρητικούς

Νοσηλευτές). Σε αυτήν την περίπτωση ο Περιεγχειρητικός Νοσηλευτής χρειάζεται να αφουγκραστεί τι θα ήθελε ο ασθενής του που υποβάλλεται σε χειρουργική επέμβαση να τηρηθεί, προκειμένου να νιώθει ασφαλής, ενώ παράλληλα ως επαγγελματίας οφείλει να ακολουθήσει το Περιεγχειρητικό μοντέλο φροντίδας που είναι επικεντρωμένο στον ασθενή.^{15,16} Με αυτό τον τρόπο ο Περιεγχειρητικός Νοσηλευτής λαμβάνει θέση και συνηγορήσει, ενεργώντας θετικά για λογαριασμό του ασθενούς. Άλλωστε, ο Περιεγχειρητικός Νοσηλευτής ενεργεί σύμφωνα με τις προσωπικές αξίες του και συνηγορεί με γνώμονα την εκτίμηση, την κατάλληλη ενημέρωση και την αποτελεσματική διαμεσολάβηση υπέρ των ασθενών που υποβάλλονται σε χειρουργική επέμβαση.^{5,17,18}

Ο Περιεγχειρητικός Νοσηλευτής δημιουργεί συνθήκες συνηγορίας προκειμένου να προστατεύσει και να φροντίσει τον ασθενή που υποβάλλεται σε χειρουργική επέμβαση. Συγκεκριμένα ο Περιεγχειρητικός Νοσηλευτής συνηγορεί στην «προστασία», τη «διατήρηση της αξίας», την «υποστήριξη» και την «ενημέρωση» για χάρη του ασθενή που υποβάλλεται σε χειρουργική επέμβαση.¹⁹

Αναλυτικά σχετικά με την «προστασία» ο Περιεγχειρητικός Νοσηλευτής συνηγορεί υπέρ της ασφάλειας του ασθενή που υποβάλλεται σε χειρουργική επέμβαση, τον προστατεύει από οποιοδήποτε σωματική βλάβη όσο βρίσκεται σε καταστολή ή γενική αναισθησία,^{20,21,22,23} τον φροντίζει κατά την περιεγχειρητική ρύθμιση των υγρών,²⁴⁻²⁶ διατηρώντας την ισορροπία όλων των συστημάτων του,²¹ καθώς και του εξασφαλίζει γενικά ένα ασφαλές περιεγχειρητικό περιβάλλον.^{21,23} Παράλληλα χρησιμοποιεί το εγχειρίδιο εφαρμογής της λίστας ελέγχου για την ασφάλεια στις χειρουργικές επεμβάσεις, σε προεγχειρητικό, διεγχειρητικό και μετεγχειρητικό στάδιο, σύμφωνα με τον Π.Ο.Υ.,²⁷ τηρώντας ταυτόχρονα καθ' όλη τη διάρκεια που βρίσκεται ο ασθενής στο συγκρότημα του

χειρουργείου το Περιεγχειρητικό μοντέλο φροντίδας που είναι επικεντρωμένο και εξατομικευμένο για κάθε ασθενή.^{15,16} Ο Περιεγχειρητικός Νοσηλευτής συνηγορεί, προστατεύει και υπερασπίζεται τα δικαιώματα του ασθενή που υποβάλλεται σε χειρουργική επέμβαση.²⁸ Επίσης, ο Περιεγχειρητικός Νοσηλευτής λειτουργεί με γνώμονα το συμφέρον του ασθενούς, επαγρυπνεί και κάνει ό,τι δεν μπορεί να κάνει ο ασθενής για τον εαυτό του κατά τη διάρκεια της περιεγχειρητικής διαδικασίας.²⁹

Σχετικά με τη «διατήρηση των εκφρασμένων αξιών» ο Περιεγχειρητικός Νοσηλευτής συνηγορεί με απόλυτο σεβασμό και ειλικρίνεια προς όλους τους ασθενείς που υποβάλλονται σε χειρουργική επέμβαση και τους αντιμετωπίζει ισόνομα και ισότιμα.^{19,23,28} Έτσι, οι Περιεγχειρητικοί Νοσηλευτές εκφράζονται για λογαριασμό των ασθενών τους που υποβάλλονται σε χειρουργική επέμβαση, όταν δεν μπορούν οι ίδιοι οι ασθενείς να μιλήσουν για τον εαυτό τους, κάτι που συνεπάγεται ότι διατηρούν τις προτιμήσεις των ασθενών και των άλλων εκφρασμένων και μη αξιών, πεποιθήσεων, στάσεων τους.^{21,29} Παράλληλα οι Περιεγχειρητικοί Νοσηλευτές σέβονται και διατηρούν τις πολιτιστικές, θρησκευτικές, ψυχολογικές, πνευματικές αξίες της προσωπικότητας των ασθενών^{21,23,29} τηρώντας με ευλάβεια τον κώδικα Νοσηλευτικής δεοντολογίας³⁰ και εφαρμόζοντας προς όλους τους ασθενείς που υποβάλλονται σε χειρουργική επέμβαση ολιστική περιεγχειρητική νοσηλευτική φροντίδα.^{19,22}

Όσο αφορά την «υποστήριξη» ο Περιεγχειρητικός Νοσηλευτής συνηγορεί δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην παροχή ενσυναίσθησης και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης προς όλους τους ασθενείς που υποβάλλονται σε χειρουργική επέμβαση.^{19,22} Άλλωστε αυτή η «υποστήριξη» αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της περιεγχειρητικής συνηγορίας, αφού δηλώνει ότι ο Περιεγχειρητικός Νοσηλευτής μπορεί να είναι «σωματικά και πνευματικά παρών» στο πλευρό του ασθενούς.^{21,23} Η εκδήλωση αυτής της «υποστήριξης» εκφράζεται από τον Περιεγχειρητικό Νοσηλευτή με

λεκτικό^{23,28} και μη λεκτικό τρόπο,^{19,23} προς τον ασθενή, καλύπτοντας τις ψυχοκοινωνικές ανάγκες του καθ' όλο το χρονικό διάστημα της περιεγχειρητικής διαδικασίας.^{19,28}

Τέλος, η κατάλληλη «ενημέρωση» των ασθενών που υποβάλλονται σε χειρουργική επέμβαση διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην περιεγχειρητική συνηγορία. Συγκεκριμένα, η «ενημέρωση» κρίνεται αναγκαία και χρειάζεται να την παρέχουν κατάλληλα οι Περιεγχειρητικοί Νοσηλευτές, ανάλογα και σύμφωνα με τον επαγγελματικό τους ρόλο, την τήρηση των αρχών της βιοϊατρικής δεοντολογίας, προς τους ασθενείς που υποβάλλονται σε χειρουργική επέμβαση. Αυτή η «ενημέρωση» χρειάζεται να γίνεται με απλό, κατανοητό και συναισθηματικά κατάλληλο τρόπο.^{19,23} Οι πληροφορίες που παρέχονται από τους Περιεγχειρητικούς Νοσηλευτές κατά τη διάρκεια «ενημέρωσης» μπορούν να βοηθήσουν τους ασθενείς να κατανοήσουν για το τι επρόκειτο να ακολουθήσει κατά την περιεγχειρητική τους διαδικασία.^{21,23} καθώς

και για το τι πιθανούς κινδύνους και οφέλη μπορεί να τους προκύψουν από την χειρουργική επέμβαση.^{20,21} Οι Περιεγχειρητικοί Νοσηλευτές είναι αναγκαίο να επιβεβαιώνονται και να επαληθεύουν ότι οι ασθενείς τους που υποβάλλονται σε χειρουργική επέμβαση κατανοούν όλες τα πληροφορίες που τους παρέχουν και να γνωρίζουν όλα τα στάδια της περιεγχειρητικής διαδικασίας.²³

Συμπερασματικά, οι Περιεγχειρητικοί Νοσηλευτές οφείλουν να συνηγορούν με υπομονή, ηθικές αξίες, ενσυναίσθηση, συμπόνια, πίστη, προθυμία και αγάπη υπέρ των ασθενών τους που υποβάλλονται σε χειρουργική επέμβαση.^{31,32} Σίγουρα για να επιτευχθούν όλα τα παραπάνω στην Ελλάδα χρειάζεται να θεσμοθετηθεί Ειδικότητα στην Περιεγχειρητική Νοσηλευτική, προκειμένου να δοθεί περαιτέρω έμφαση σε αυτό το πολύ σημαντικό και ενδιαφέρον κομμάτι της Νοσηλευτικής επιστήμης, που αφορά την ασφάλεια του ασθενούς που υποβάλλεται σε χειρουργική επέμβαση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Hanks RG. The lived experience of nursing advocacy. *Nurs Ethics*. 2008;15(4):468-477.
2. Selanders L, Crane P. The voice of Florence Nightingale on advocacy. *The Online Journal of Issues in Nursing*. 2012; 17(1):1.
3. Negarandeh R, Oskouie F, Ahmadi F, Nikravesh M, Hallberg IR. Patient advocacy: barriers and facilitators. *BMC Nurs*. 2006; 5(3):1-8.
4. Koutelekos I. The nurse as the patient's advocate. *Perioperative nursing (GORNA)*. 2021; 10(3): 131-132.
5. Schroeter K. Advocacy in perioperative nursing practice. *AORN J*. 2000; 71(6):1205-1222.
6. Koutelekos I. Patient's safety. *Perioperative Nursing(GORNA)*. 2013; 1(1):1-2.
7. Koutelekos I. A view of Perioperative Nursing. *Perioperative Nursing (GORNA)*. 2012; 1(1):1-2.
8. Wikipedia, the free encyclopedia. Perioperative Nursing. Available at: [https://en.wikipedia.org/wiki/ Perioperative Nursing](https://en.wikipedia.org/wiki/Perioperative_Nursing). Accessed at: 02/12/2021.
9. Λαμπριανίδου Ε, Τάνη Σ, Κουτελέκος Ι. (Απόδοση, Μετάφραση, Επιμέλεια). Πλαίσιο EORNA για τις αρμοδιότητες Περιεγχειρητικών Νοσηλευτών. Διαθέσιμο στο: https://www.sydnnox.gr/articlefiles/downloads/eorna_competences_gr.pdf. Ημερ.Πρόσβασης: 02/12/2021.
10. Junttila K, Salanterä S, Hupli M. Perioperative nurses' attitudes toward the use of nursing diagnoses in documentation. *Journal of Advanced Nursing*. 2005; 52(3): 271-280.
11. Oermann MH, Harris CH, Dammeyer JA. Teaching

- by the nurse: how important is it to patients? *Appl Nurs Res* 2001; 14(1):11–7
12. Phillips NF. Foundations of perioperative patient care standards. In: Berry and Kohn's operating room technique. 10th edition. St. Louis (MO): Mosby; 2004:14
 13. Nagle G M. Perioperative nursing. *Nursing Clinics*. 2006; 41(2): xi-xv.
 14. Baillie L, Ilott L. Promoting the dignity of patients in perioperative practice. *J Perioper Pract*. 2010;20(8):278-282.
 15. Petersen C. Perioperative nursing data set: the perioperative nursing vocabulary (3rd ed.). AORN Inc, Denver, 2011.
 16. Kolovos P. Perioperative Nursing Care: Based on a Theoretical Model. *Nosileftiki*. 2020; 59(4): 353–359.
 17. Bu X, Jezewski MA. Developing a mid-range theory of patient advocacy through concept analysis. *J Adv Nurs*.2007; 57(1):101-110.
 18. Baldwin MA. Patient advocacy: A concept analysis. *Nurs Stand*. 2003; 17(21):33-39.
 19. Sundqvist AS, Holmefur M, Nilsson U, Anderzén-Carlsson A. Perioperative patient advocacy: An integrative review. *Journal of perianesthesia nursing*. 2016; 31(5): 422-433.
 20. Parker CB, Minick P, Kee CC. Clinical decision-making process in perioperative nursing. *AORN J*. 1999; 70(1):45-62.
 21. Boyle HJ. Patient advocacy in the perioperative setting. *AORN J*. 2005; 82(2):250-262.
 22. Gillespie BM, Chaboyer W, Wallis M, et al. Operating theatre nurses' perceptions of competence: A focus group study. *J Adv Nurs*. 2009; 65(5):1019-1028.
 23. Sundqvist A-S, Anderz_en-Carlsson A. Holding the patient's life in my hands: Swedish registered nurse anaesthetists' perspective of advocacy. *Scand J Caring Sci*. 2014; 28(2): 281-288.
 24. Krenzischek DA, Clifford TL, Windle PE, et al. Patient safety: Perianesthesia nursing's essential role in safe practice. *J Perianesth Nurs*. 2007; 22(6):385-392.
 25. Mamaril ME. Standards of perianesthesia nursing practice: Advocating patient safety. *J Perianesth Nurs*. 2003;18(3): 168-172.
 26. Windle PE, Mamaril M, Fossum S. Perianesthesia nursing advocacy: An influential voice for patient safety. *J Perianesth Nurs*.2008; 23(3):163-171.
 27. ΣΥ.Δ.ΝΟ.Χ. Εγχειρίδιο εφαρμογής της λίστας ελέγχου για την ασφάλεια στις χειρουργικές επεμβάσεις. Διαθέσιμο στο: <https://www.sydnox.gr/articlefiles/downloads/asfal-eia-xeirourgikes-epembaseis.pdf>. Ημερ.Πρόσβασης: 02/12/2021.
 28. Mauleon AL, Ekman SL. Newly graduated nurse anesthetists' experiences and views on anesthesia nursing—A phenomenographic study. *AANA J*. 2002; 70(4):281-287.
 29. Schroeter K. *Doing the Right Thing: Nurses' Experiences of Ethics in Perioperative Practice*. Milwaukee, WI: Department of Nursing: University of Wisconsin; 2004.
 30. Κώδικας Νοσηλευτικής Δεοντολογίας. Π.Δ.216/2001 - ΦΕΚ 167/Α/25-7-2001.
 31. Farrell J. Are perioperative nurses really patient advocates? *Br J Perioper Nurs*. 2003; 13(1):24-28.
 32. Beauchamp TL, Childress JF. *Principles of Biomedical Ethics*, 7th ed. New York: Oxford University Press; 2013.